

Ekologická nika

Soubor veškerých faktorů, které určitý organismus využívá, v nichž žije, roste, rozmnožuje se a udržuje životaschopné potomstvo (světlo, teplota, typ půdy, potrava, dostatek prostoru), nazýváme životními podmínkami. Každý organismus ovšem nevyžaduje jenom určitý typ prostředí, ale také určité rozpětí jednotlivých faktorů (rozsah teplot, velikost potravy, koncentrace živin, rozpětí vlhkosti atd.).

Ekologové celý tento soubor podmínek, typický pro jeden konkrétní druh, nazývají ekologická nika. Ekologická nika není pouze typické stanoviště, na němž určitý druh žije, ale je také typ potravy, kterému dává tento druh přednost, popř. i denní nebo roční doba, v níž se jedinci druhu na určitém stanovišti vyskytují, živí se a rozmnožují.

V africké savaně žijí na stejném stanovišti (území) jak různé druhy antilop, tak i žirafy. Obě skupiny však mají rozdílnou ekologickou niku, neboť antilopy spásají traviny a žirafy listy stromů. Výr a jestřáb se vyskytují ve stejných místech lesa. Důležitou složkou potravy obou druhů jsou menší ptáci, které jestřáb loví ve dne, ale výr v noci. Ekologickou nikou jestřába je stejný les, částečně stejná potrava, ale jiná denní doba lovu. Na stejném místě skalního útesu nalezneme kvést na jaře tařici skalní a v létě netřesky. Rozdílná je roční doba výskytu rozmnožovacích orgánů - květů.

Určitá ekologická nika není obvykle vyhrazena pouze jedinému druhu. Niky se mohou překrývat, tj. dochází k tzv. překrývání ekologických nik. A tak se na louce ve stejných podmínkách vyskytuje několik druhů trav a jiných bylin, které rostou, kvetou a uvolňují semena v jednu dobu. Jestřáb a krahujec mohou hnízdit v jednom lese a lovit stejné druhy ptáků, káně a poštolka mohou na stejném poli lovit stejné druhy hlodavců. Jejich niky se tedy překrývají. V obou případech se ale menší z uvedených dvojic ptáků (krahujec a poštolka) živí menší kořistí a překrytí nik není velké. Druhy, jejichž ekologické niky se překrývají, si při získávání živin nebo potravy konkurují.

Rozlišujeme ekologickou niku **základní** (fyziologickou) a **realizovanou**. Základní nika je výsledkem evoluční historie druhu a představuje geneticky daný potenciál jeho funkčního zapojení. Realizovaná nika je vždy užší a je výsledkem konkrétní situace v obývaném prostředí. K jejímu omezení dochází jak vlivem abiotických podmínek, tak nejrůznějšími vztahy k ostatním druhům (potravní nabídka, konkurence).